

Het Joodse overblijfsel

Mattheüs 24

In het Evangelie naar Mattheüs staat in hoofdstuk 24 een bijzonder gesprek, zoals een menselijk oor daarvoor nog nooit had gehoord. Het is heel diep en veelomvattend. Het stelt de toekomst van de Christenheid, het oordeel over de volkeren zowel als Gods voornemens met het overblijfsel van Zijn volk aan ons voor. Om de woorden van onze Heer Jezus die in dat hoofdstuk staan, te kunnen begrijpen, is het allereerst noodzakelijk te onderscheiden tot wie de Heer daar sprak. Het volmaakte onderwijs van onze Heer is daarmee helemaal in overeenstemming.

In Mattheüs 24 staan we op zuiver Joodse basis. De personen over wie het in de toespraak gaat, nemen een zuiver Israëlitisch standpunt in.

Aan het slot van hoofdstuk 23 lezen we de woorden waarmee de Heer Zich wendde tot de leiders van het volk: 'Gij maakt de maat van uw vaders vol! Slangen, addereengebied! hoe zult gij ontkomen aan het oordeel van de hel? Daarom zie, ik zend tot u profeten, en wijzen, en schriftgeleerden; en van hen zult gij er doden en kruisigen, en van hen zult gij er in uw synagogen geselen, en van stad tot stad vervolgen; opdat over u komt al het rechtvaardige bloed, dat op de aarde vergoten is, van het bloed des rechtvaardige Abel tot het bloed van Zacharia, den zoon van Barachia, die gij vermoord hebt tussen de tempel en het altaar. Voorwaar, ik zeg u; al deze dingen zullen komen over dit geslacht. Jeruzalem! die de profeten doodt, en stenigt, wie tot u gezonden zijn! Hoe dikwijls heb ik uw kinderen willen bijeenverzamen, zoals een hen haar kuikens bijeenverzamelt onder haar vleugels: en gij hebt niet gewild! Zie, uw huis wordt u woest gelaten. Want ik zeg u: gij zult mij van nu aan geenszins zien, totdat gij zult zeggen: 'Gezegend hij, die komt in den naam des van de Heere'.

In deze woorden hebben we het laatste getuigenis van de Messias tegenover het afkerige volk Israël. Zijn Goddelijke liefde heeft niets onbeproefd gelaten, maar alles was vergeefs gebleven! Profeten waren gezonden, maar zij waren gestenigd. Gezant na gezant was gekomen en had vermaand, gesmeekt, gewaarschuwd, maar het bleef allemaal zonder uitwerking. De indrukwekkende, geweldige woorden van deze predikers hadden de dove oren niet kunnen verbreken. Maar één antwoord was er op het getuigenis van al die predikers gevolgd: mishandeling en de dood! Tenslotte was de Zoon van God Zelf gezonden. Dat gebeurde in overeenstemming met het aangrijpende woord van de Vader: 'Ik zal Mijn geliefde Zoon zenden, wellicht zullen zij Die ontzien', maar ook ten aanzien van Hem hebben zij in hun boosheid geen uitzondering gemaakt. Toen zij Hem zagen, had Hij geen gestalte, dat zij Hem zouden hebben begeerd! De dochter van Sion had geen hart voor haar Koning. De wijngaard van Israël was in handen van ontrouwe mensen, die hem voor zichzelf begeerden. De landlieden zeiden onder elkander, toen ze de Zoon zagen: 'Deze is de Erfgenaam; komt, laten wij Hem doden en Zijn erfenis in bezit nemen' (Matth. 21:38).

Zo was de toestand van het volk, toen de Heer Jezus de hierboven aangevoerde woorden

sprak tegen de leiders van het volk. 'En Jezus ging uit, en vertrok uit de tempel', lezen we onmiddellijk daarop. Dat heeft de Heer Jezus aarzelend gedaan, want als de Heer de bodem van de genade verlaat en het terrein van het oordeel betreedt, dan gebeurt dat met langzame stappen.

Dat vinden we zo duidelijk in Ezechiël. Daar zien we in hoofdstuk 10 de heerlijkheid van Jahweh zich langzaam terugtrekken. Dan lezen we in de verzen 18-19: 'Toen ging de heerlijkheid van de Heere weg, van boven de drempel van het Huis, en bleef boven de cherubs staan. En de cherubs hieven hun vleugels op, en verhieven zich voor mijn ogen bij hun vertrek van de aarde, en de wielen waren tegelijk met hen. Ieder stond stil bij de ingang van de Oostpoort van het huis van de Heere, met de heerlijkheid van de God van Israël van bovenaf boven hen'. Maar dan blijft ze niet bij de deur van de Oostpoort van de tempel, want de profeet ziet volgens hoofdstuk 11:22-23 dat de cherubs hun vleugels ophieven, en de heerlijkheid van de Heere opsteeg uit het midden van de stad en op de berg stond, die tegen het Oosten van de stad is. Lang wachtte Jahweh nog in de nabijheid van de stad; Hij kon maar met moeite van haar weggaan.

In het voorbijgaan merken we op dat dit weggaan zo scherp staat tegenover het binnenkomen van de heerlijkheid van God, zoals ons dat wordt voorgesteld in Exodus 40 en 2 Kronieken 7. Zo vaardig als Jahweh was binnen te treden, zo aarzelend verliet Hij de tempel en de stad. En dat nog niet alleen. Want al moet de Heer Zich volgens Ezechiël 10-11 terugtrekken, nog voordat hetzelfde Boek sluit, wordt ons medegedeeld dat de heerlijkheid van Israëls verbonds-God terugkeert en dan vinden we Zijn heerlijke Naam geschreven boven de poorten van de stad: 'Jahweh Sjammah', dat is 'Jahweh Zelf is daar'. Niets kan Gods liefde veranderen. Wie Hij liefheeft, die heeft Hij lief tot in eeuwigheid. Hij is gisteren en heden en tot in eeuwigheid Dezelfde!

Jahweh trok Zich dus langzaam terug. Maar was het niet ook zo met de Messias in Mattheüs 23? Zijn ontroerend liefdevolle woorden zijn er wel het beste bewijs van: 'Hoe dikwijls heb ik uw kinderen willen bijeen verzamelen, zoals een hen haar kuikens bijeenverzamelt onder haar vleugels, maar gij hebt niet gewild'.

Hier ligt het diepe geheim. 'Ik heb gewild' – dat is het hart van God! 'Gij hebt niet gewild' – dat is het hart van het volk. Dat was dus de oorzaak waardoor de Heer Zich moest terugtrekken. Maar Hij heeft Zich niet teruggetrokken zonder dat Hij door een enkel woord een vaste grond gelegd had voor een heerlijke toekomst. De heerlijkheid van God zal terugkomen, de Heer Jezus zal terugkeren, en de dochter van Sion zal haar Koning met gejubel ontvangen: 'Gezegend is Hij, die komt in de Naam van de Heer!'

Maar helaas - duisternis, verval en verwoesting zullen wel aan die dag voorafgaan. Wat de leiders van het volk zelf hebben uitgesproken, namelijk: 'de Romeinen zullen komen en onze stad en ons volk wegnemen' - dát zal werkelijk gebeuren. Eigenlijk was het zo dat stad en volk al aan Rome onderworpen waren, en dat het betekenisvolle weggaan van de Heer Jezus uit de tempel in Mattheüs 24:1 de verwoesting van het hele Joodse systeem was. Door dat weggaan van de Heer Jezus werd hun toestand namelijk hopeloos; *alles* was daarmee verloren. Met dat weggaan brak een periode aan van lijden en ellende, die haar eindpaal bereikt in de dag van de 'grote verdrukking', die aan de dag van de verlossing en

verheerlijking moet voorafgaan.

In de dagen van Ezechiël was er een klein aantal dat een besef had van de zonden van het volk en er leed over droeg. Zo was het ook in de tijd, dat de Heer Jezus op de aarde leefde. Een Godvrezend overblijfsel verbleef bij de verworpen Messias, dat de verlossing en de herstelling van Israël verwachtte. Natuurlijkerwijze waren hun voorstellingen daarover vaag en hun gedachten vaak verward, maar dat deed niets af van het feit dat hun harten in oprechtheid voor de Messias klopten; in die harten leefde de hoop voor de toekomst van Israël.

‘En Jezus ging uit, en vertrok van de tempel: en Zijn discipelen kwamen tot hem om hem op de gebouwen van de tempel te wijzen. En Hij, antwoordde en zei tot hen: Ziet gij niet al deze dingen? Voorwaar, ik zeg u: hier zal geen steen op den andere gelaten worden. .En toen hij op de Olijfberg gezeten was, kwamen de discipelen afzonderlijk tot hem, zeggende: Zeg ons, wanneer zullen deze dingen gebeuren, en wat is het teken van Uw komst, en van de voleinding van de eeuw?’ (Matth. 24:1-3).

De discipelen waren bezig met aardse verwachtingen, met de tempel en zijn omgeving. Wij moeten dit niet uit het oog verliezen, als wij hun vragen en ook het antwoord van de Heer willen begrijpen. Hun gedachten gingen tot op dat ogenblik niet boven de aardse dingen uit. Zij verwachtten de herstelling van het rijk, de heerlijkheid van de Messias, de vervulling van de beloften die aan de vaders waren gedaan. Zij waren nog niet ingedrongen in de diepe zin van het woord uit Daniëls profetie, dat ‘de Messias zou worden weggedaan en niets hebben zou’ (Dan. 9:26).

Zeker, hun Heer en Meester had van tijd tot tijd hun geest proberen voor te bereiden, door hen op deze belangrijke gebeurtenis te richten. Hij had hun blik gevestigd op de sombere schaduwen die Zijn pad omgaven; Hij had hen trouw gewaarschuwd dat de Zoon des mensen zou worden overgeleverd aan de volken, en dat Hij bespot, gezeseld en gekruisigd zou worden. Maar de discipelen hadden deze onderwijzingen niet begrepen.

Zulke woorden kwamen op hen duister, hard en onverstandig over, omdat hun hart zich vastklemde aan de hoop van een nationale herstelling en zegening. Zij verlangden vurig de Ster van Jakob te zien opgaan. Zij begrepen niets van alles wat verbonden was met de verwerping en de dood van de Messias. Hoe hadden zij het ook gekund? Weliswaar had de Heer gezegd dat Hij Zijn Gemeente zou bouwen, maar over haar wezen, haar voorrechten en haar roeping had Hij met geen enkel woord gesproken.

De gedachte aan een Lichaam, bestaand uit leden zowel uit de volken als uit de Joden, verenigd door de Heilige Geest, waarvan het verheerlijkte Hoofd in de hemel zou zijn - die gedachte was nog nooit in hun hart opgekomen en had ook niet bij hen kunnen opkomen.

We moeten met dit alles wel degelijk rekening houden, wanneer wij het antwoord van de Heere over de voleinding van de eeuw en over Zijn toekomst goed willen begrijpen. In dat hele antwoord wordt er met geen woord gesproken over de Gemeente. In de verzen 4-14, waar de Heere over het einde spreekt, geeft Hij in een korte samenvatting de loop van de gebeurtenissen weer, zoals ze onder de volken zullen voorkomen.

Het is een treffende schildering van de hele tijd, vanaf het ogenblik dat onze Heer deze woorden sprak tot op het einde. We moeten wel bedenken dat in deze periode een heel belangrijke tussentijd ligt, waarin de heerlijke verborgenheid ten aanzien van de Gemeente van Christus ontvouwd is. Over deze tussentijd spreekt de Heer Jezus hier met geen enkel woord. En dat doet Hij omdat de verborgenheid van de Gemeente, die in God verborgen was, niet eerder dan na de verwerping van Christus zou worden geopenbaard, en wel door de apostel Paulus.

Alles wat de Heer Jezus hier gezegd heeft, zal zijn volledige vervulling vinden buiten de Gemeente om, dus onafhankelijk van haar bestaan.

In vers 15 schijnt de Heer Zijn hoorders bij iets heel bijzonders te bepalen, bij iets waarmee een gelovige Jood vertrouwd kon zijn als hij de profetie van Daniël kende. 'Wanneer gij dan den gruwel van de verwoesting - waarvan gesproken is door Daniël, de profeet - zult zien staan in de heilige plaats, (wie het leest, lette er op!), laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen ...'.

Dat de Heer hier Daniël 11 aanhaalt (zie Dan. 11:36-45 en 12:1), bewijst dat de verzen uit Mattheüs 24 niet betrekking kunnen hebben op Jeruzalems belegering door Titus. In de dagen van Titus (70 na Chr.) is het volk niet gered. En tóch: Daniël eindigt in hoofdstuk 12:1 met de belofte: 'Het zal een benauwde tijd zijn, zoals er niet geweest is sinds er een volk is geweest tot op die tijd. In die tijd zal uw volk ontkomen; ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek'.

Het gaat in de toespraak van de Heer om Jeruzalem, het toneel van de grootste ellende waarin de Godvrezende Joden, het overblijfsel van het volk, zullen komen nádat de Gemeente de aarde zal hebben verlaten. De woorden die betrekking hebben op de winter en op de sabbat maken het wel duidelijk, in welke relatie de betrokken personen tot God staan.

Dat geldt ook voor de woorden uit de verzen 23 en 26. Hoe kunnen die betrekking hebben op mensen die hebben geleerd de Zoon van God uit de hemel te verwachten, en die weten dat zij in wolken zullen worden opgenomen, de Heer tegemoet in de lucht, om dan het Huis van de Vader te worden binnengeleid? En kan een Christen die zijn standpunt kent, ooit worden verleid door de woorden: 'Zie, hier is de Christus!?' Onmogelijk! Zo'n Christen weet wel dat Christus niet op de aarde verschijnt zonder de Zijnen met Zich mee te brengen.

En zo maakt de waarheid, zoals ze hier voor ons komt, alles duidelijk en eenvoudig. We hoeven haar alleen maar aan te nemen. De zwakste gelovige weet wel dat zijn Heer voor de Bruid niet zal verschijnen als een bliksem, maar wel dat Hij Zich als de blinkende Morgenster voorstelt. Daarom zal zo'n gelovige ook begrijpen dat Mattheüs 24 niet slaat op de Gemeente, maar op de Joden, terwijl hij toch ook tegelijkertijd zal bedenken dat dit gedeelte, net zoals elke profetie, van grote betekenis is voor zijn eigen hart en leven.

Mogelijk geeft vers 34 enige moeilijkheid. Daar staat: 'Voorwaar, ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, totdat al deze dingen gebeurd zullen zijn'. Maar dan is het goed te bedenken dat het woord 'geslacht' in de Heilige Schrift steeds wordt gebruikt in een morele

betekenis. Het bepaalt zich niet tot een bepaald aantal mensen die in een bepaalde tijd leven, maar omvat alle mensen die vanuit hetzelfde principe leven of op dezelfde grondslag staan. Hier wordt het Joodse geslacht bedoeld, zonder dat het binnen een bepaalde begrenzing van tijd wordt gezien.

Na vers 42 volgen nog een paar praktische vermaningen, waarvan het treffende einde is: 'Weest ook u gereed'. In het midden van alle ellende en van de vreselijke verdrukkingen wordt het oog van de getrouwe gelovige gericht op de verlossende verschijning van zijn Heer, Die bij en door Zijn komst de vijanden zal neerwerpen. Elke gelovige wordt aangespoord om gereed te zijn om zijn of haar Heer te ontmoeten.

Laat dit woord ook spreken tot ons hart. Want al zien wij uit naar de Bruidegom, terwijl de trouwe Joden zullen uitzien naar de Zoon des mensen, in dit ene komen we overeen: dat onze houding een afwachtede houding is, en dat ons verlangen uitgaat naar Hem Die bij Zijn komst zowel als bij Zijn verschijning verlossing en zegen brengt!

C.H. Mackintosh